[2023] 2 ਐਸਸੀ ਆਰ. 196

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ.

ਬਨਾਮ

ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ.

(2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 482)

13 ਮਾਰਚ, 2023

[ਸ੍ਰੀ. ਆਰ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸੀ.ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013-ਧਾਰਾ 24 (2) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ [ਡਬਲਯੂ. ਪੀ.] ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਏ) ਨਹੀਂ। [1393/2014] ਅਤੇ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੈਪਸਡ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ/ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾਃ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ - ਨਾਲ ਹੀ, ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ - ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਠਹਿਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਜਦੋਂ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਵੀ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਏਗੀ-ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ
(2020) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 129: [2020] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 183: [2014]
1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 783-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਡਬਲਯੂਪੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 23.09.2014 (ਏ) ਨਹੀਂ। 1393/2014-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ.

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2014] 1 SCR 783	ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ	ਪੈਰਾ 2 ਦਾ
[2020] 3 SCR 1	ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 2 ਦਾ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 482 2023।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 10.08.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2015 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 3581 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸਥਾ ਤਿਆਗੀ, ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਤ੍ਰੇਹਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਕਸ਼ਾ ਨਰੂਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਜੀਤਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਵਿਤਾ ਵਾਡੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸਥਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਸਤਿਆ ਮੋਹੰਤੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਨਤਿਕਾ ਹਰਿਆਣੀ, ਸੰਜੀਵ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਸ਼੍ਰੇਅਸ ਅਵਸਥੀ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਦੇਵਵਰਤ ਸਿੰਘ, ਮੁਸਕਾਨ ਸੁਰਾਣਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਰੂਤੀ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਵਿਨੈ ਕੇ. ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ, ਮਿਸ ਵਰਥਿੰਗ ਕਾਸਰ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਛਾਬੜਾ, ਸਕਸ਼ਮ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਨਿਤਿਨ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਐੱਮ.ਆਰ.ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.

1. ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 3581 ਆਫ 2015, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ "ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013"), ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ.

2. ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, 'ਤੇ ਲੈਪਸ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਟੈਂਡਰ/ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ183, ਅਤੇ ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ

ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਹੋਰ ਨੇ 23.09.2014 ਨੂੰ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. (ਗ) ਨੰਬਰ 1393/2014.
3. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ(ਆਂ) ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਖਾਸ ਕੇਸ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ 01.01.2014 ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਆਇਆ ਅਮਲ ਵਿੱਚ।" ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਨਾਮ. ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) 8 SCC 129, ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 366 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

"366. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ:

366.1. ਧਾਰਾ 24(1)(ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ 1-1-2014 ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

366.2. ਜੇਕਰ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਵਿੰਡੋ ਪੀਰੀਅਡ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ, ਫਿਰ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ 1894 ਦੇ ਅਧੀਨ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(1)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

366.3. ਵਿਚਕਾਰ ਧਾਰਾ 24(2) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ “ਜਾਂ” ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ "ਨਾ" ਜਾਂ "ਅਤੇ" ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ 24(2) ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭੁੱਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

366.4. ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ "ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ" ਸਮੀਕਰਨ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ 24(2) ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ. ਜਮ੍ਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ (ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ) ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1894 ਦੇ 31 ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਵਿਆਜ ਉਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੇ ਗੈਰ-ਜਮਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ (ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਧੀਨ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ "ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ" ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ।

366.5 ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ 24(2) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ। ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਕਮ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਲਗਾ ਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 31(1)। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜਿਸਨੇ ਉੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2)।

366.6 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 24(2) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਧਾਰਾ 24(1)(ਬੀ) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ।

366.7 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਡਰਾਇੰਗ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਰਿਪੋਰਟ/ਮੈਮੋਰੰਡਮ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਵਾਰਡ ਲੈਣ 'ਤੇ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੋਤਾਖੋਰੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਤਹਿਤ।

366.8 ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਏ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਮੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਕਾਰਨ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਕੋਲ ਲੰਬਿਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 1-1-2014 ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ। ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਗਣਨਾ.

183, ਅਤੇ ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ

366.9 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ 24 ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਭਾਵ 1-1-2014 ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ।

4. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਦੌਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰ) ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਸਟੇਅ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

5. ਇੰਦੌਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰ) ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 ਸਟੇਅ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਆਰਡਰ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2)।

6. ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਅਤੇ ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਚਿੰਤਤ ਹਨ, ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਉੱਪਰ) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰ)। ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਸਥਿਰ ਅਤੇ ਉਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਦ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 ਦੇ 24(2) ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਹਾਈਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਵਾਇਰ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 ਦੀ 24(2)।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।
ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
(ਸਹਾਇਕ: ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਵਾਲੀ ਮੋਂਗਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PALLAV THAKUR ADVOCATE